

Семенюк Т. Д.
магістрантка факультету дошкільної та спеціальної освіти
Науковий керівник: Трофаїла Н. Д.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУПРОВОДУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Розвиток сучасної України та її інтеграція у європейський простір значною мірою впливають на формування української освітньої політики, так як освіта визначає рівень розвитку будь-якої країни.

Основні права кожного громадянина, закріплені Конституцією України, в тому числі на освіту, тому освіта має стати всеохоплюючою, доступною для усіх, незалежно від віку, національності, мови, походження, і, особливо- нагальна проблема для навчання дітей з особливостями розвитку. Усі мають відчувати себе рівними серед рівних, зберігати свою гідність, і добре, коли держава захищає їхні права – як це відчувають громадяни у цивілізованих країнах Європи та світу.

Розвиток інклюзивної освіти та різні аспекти організації супроводу дітей з інвалідністю стали предметом дослідження багатьох європейських вчених. Для ефективної реалізації інклюзивної стратегії, вчені розробили механізм, так званий «індекс інклюзії», що ґрунтується на трьох ключових аспектах: інклюзивній культурі, інклюзивній політиці та інклюзивній практиці.

Створення інклюзивної культури передбачає формування такої ціннісної системи, що забезпечує виникнення у закладі освіти атмосфери доброзичливості, безпеки та прийняття, яка б стимулювала учнів до співпраці і взаємодопомоги. Така інклюзивна культура сприяє створенню єдиної системи цінностей, що приймається і поділяється усіма.

Розроблення інклюзивної політики відбувається через побудову чіткої структури цілей і принципів керування освітнім процесом. Стратегія роботи

закладу освіти спрямована на формування інклюзивного освітнього середовища для всіх учнів. Вона заохочує заклад охоплювати всіх дітей, які проживають у даній місцевості, і докладати зусиль для мінімізації чинників, що призводять до їх виключення. Політика щодо організації підтримки регулює всі заходи, які посилюють спроможність закладу освіти враховувати у своїй діяльності різноманітні особливі освітні потреби, виходячи з принципу цінності кожної дитини.

Розвиток інклюзивної практики окреслює шляхи того, чому і як навчають і навчаються на основі інклюзивних цінностей та політики, а також як інклюзивні цінності впливають на структурування і зміст освітнього процесу.

Проблематика соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю стала предметом досліджень і вітчизняних вчених-науковців: Г. Гоцко, С. Литовченко, А. Капська, А. Колупаєва, Н. Компанець, І. Луценко, Л. Коваль, В. Павленко, О. Казакова, С. Миронова, Н. Мирошніченко, Л. Платаш та інші.

Організаційні засади в інклюзивних навчальних закладах викладено в дослідженнях В.Бондар та Л.Даниленко. Діяльність соціального педагога та обґрунтування ефективних форм супроводу дітей з інвалідністю відображено у наукових працях Т. Алексеєнко, І. Звереві, А. Малько, Л. Артюшкіної, О. Безпалько.

Загалом, освіта повинна реалізовувати ідею єдності в різноманітті. Це означає створення умов, в яких, визнаючи індивідуальні потреби та можливості дітей та молоді, забезпечити загальну освіту для усіх дітей, з певним акцентом на учнів з інвалідністю, які переважно представлені у категорії осіб з особливими освітніми потребами.

Поняття особи з особливими освітніми потребами варто розуміти як для дітей, які мають особливу освітню потребу, так і для тих, у кого виникають труднощі з реалізацією програмних вимог, що впливають із специфіки їх когнітивно-перцептивних порушень(нижче середньої

інтелектуальної здатності: дислексія, дисграфія, дизортографія, дискалькулія), специфіки здоров'я (хронічно хворі діти) та економічних та екологічних обмежень (діти емігрантів та переселенців, діти з дисфункціональних сімей).

Запровадження інклюзивного освітнього середовища є надзвичайно важливим і актуальним питанням для нашої держави, інклюзивна освіта вимагає радикальних змін освітніх закладів, передбачає істотні зміни у культурі, політиці і практичній діяльності закладів освіти, а також створення інклюзивного освітнього середовища - сукупності умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку дітей з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

У таких процесах реформування освіти і, зокрема, освіти для дітей з інвалідністю, важливим є вивчення та запозичення досвіду інших країн.

Основними завданнями реформованої системи інклюзивної освіти є:

- прагнення до правильної, на основі надійної багаторазової міждисциплінарної діагностики із зазначенням потенціалу та сильних можливостей розвитку дитини;

- відстеження ходу навчання дітей багатоспеціалізованим колективом, що знаходиться поза школою, та створення умов для партнерства з батьками.

Одним з основних елементів системи підтримки осіб з інвалідністю є функціонування інституцій, які ефективно діагностують інвалідність та допомагають батькам.

Список літератури:

1. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупасєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. - Київ: Педагогічна думка, 2007 р. – 458 с.

2. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник / за заг. редакцією Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В. / кол. авторів: Байда Л. Ю., Красюкова-Еннс О. В., Буров С. Ю., Азін В. О., Грибальський Я. В., Найда Ю. М. — К., 2012. — 216 с.

3. Bąbka J. (2001), Edukacja integracyjna dzieci niepełnosprawnych i pełnosprawnych - założenia i rzeczywistość, Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań